EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

ESIALGNE
2005/2175(INI)

30.11.2005

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Parlamendi soovituse ettepanek nõukogule Euroopa vahistamismääruse hinnangu kohta
(2005/2175(INI))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Adeline Hazan

PR_INI_art114

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE 3

EXPOSE DES MOTIFS 8

SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE (B6-0455/2005) 9

EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE

Euroopa Parlamendi soovituse ettepanek nõukogule Euroopa vahistamismääruse hinnagu kohta
(2005/2175(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse nõukogule mõeldud soovituse ettepanekut, mille esitajaks oli Adelin Hazan fraktsiooni PSE nimel Euroopa vahistamismääruse hinnangu kohta (B6-0455/2005);

– võttes arvesse Amsterdami lepingut, millega sõnastati esmakordselt Euroopa õigusruumi loomise eesmärk;

– võttes arvesse 15. ja 16. oktoobri 1999. aasta Tampere tippkohtumise järeldusi, mille kohaselt on vastastikuse tunnustamise põhimõtte õiguskoostöö nurgakiviks;

– võttes arvesse oma 6. veebruari 2002. aasta resolutsiooni Euroopa vahistamismäärust ja liikmesriikidevahelist üleandmiskorda[1] käsitleva nõukogu raamotsuse eelnõu kohta;

– võttes arvesse nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsust 2002/584/JAI Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta[2];

– võttes arvesse komisjoni aruannet (KOM 2005/63), mis põhineb nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse (Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta) artiklil 34;

– võttes arvesse Poola (27. aprill 2005), Saksamaa (18. juuli 2005) ja Küprose (7. november 2005) põhiseaduskohtute otsuseid ja erinevaid käimasolevaid menetlusi, eriti Belgia arbitraažikohtu menetlust;

– võttes arvesse 17. ja 18. oktoobri 2005. aasta parlamentaarset kohtumist Euroopa õigus- ja politseikoostöö parlamentaarse kontrolli tugevdamise teemal, millel osales sadakond liikmesriikide parlamentide liiget ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni liiget;

– võttes arvesse kodukorra artikli 114 lõiget 1;

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A6-0000/2005),

A. arvestades Euroopa vahistamismääruse uuenduslikkust ja eeskujulikkust õigusliku koostöö arendamisel ja vastastikuse usalduse tugevdamisel ning selle otsest mõju kodanike vabadustele;

[1] ELT C 284, 21.11.2002, lk 193.
[2] ELT L 190, 18.7.2002, lk 1.

B. arvestades, et komisjoni poolt läbi viidud esmane hindamine näitab, et Euroopa vahistamismäärus on osutunud tõhusaks, võrreldes väljaandmismehhanismiga, mis on pikaldane, raskepärane ja tänaseks mahajäänud; arvestades, et Euroopa vahistamismäärus võimaldab ka vähendada ohtu, et kohtualune või süüdimõistetu pääseb "kohtuliku suveräänsuse" kaalutlustel õigusemõistmisest, ning aitab nii tõhusamalt võidelda organiseeritud kuritegevuse ja terrorismiga;

C. arvestades, et Euroopa vahistamismääruse mittepoliitiline menetlus erineb väljaandmisemenetlusest;

D. arvestades, et mitmed liikmesriigid on väljendanud soovi säilitada traditsioonilise väljasandmismehhanismi elemente (teo mõlemapoolse süüteoks tunnistamise kontroll, poliitilise võimu sekkumine kohtulikku menetlusse) või esitada raamotsuse 2002/584/JAI vastu suunatud täiendavaid argumente, nagu näiteks poliitilised või riikliku julgeolekuga seotud või põhiõiguste kaitsel põhinevad kaalutlused;

E. arvestades, et Euroopa vahistamismääruse rakendamisel on esinenud praktilisi raskusi, eelkõige erinevate ja Euroopa vahistamismääruse nõuetega raskesti kokkusobivate blankettide tõlkimise, edastamise ja kasutamise osas;

F. arvestades mitmes liikmesriigis (eriti Saksamaal) esinenud ülevõtmisraskusi ja vajadust viia liikmesriikide põhiseaduslikud tekstid vastavusse raamotsusega 2002/584/JAI, et võimaldada kodanike väljaandmist;

G. kartes, et raskused õõnestavad vastastikust usaldust ja loovad ahelreaktsiooni, mis lükkab edasi Euroopa vahistamismääruse rakendamist teistes liikmesriikides, nagu näitab Hispaania institutsiooni "Audiencia nacional" keeldumine Hispaania kodanike Saksamaale üleandmisest, mis järgnes Saksamaa põhiseadusliku kohtu otsusele keelduda Euroopa vahistamismääruse rakendamisest Saksa kodanikele, kuni võetakse vastu uus ülekandeseadus, mis on põhiseadusega kooskõlas;

H. meenutades, et vastastikusel usaldusel põhineva vabaduse, julgeoleku ja õigluse ruumi rajamine ei saa toimuda ilma riiklike õigusaktide minimaalse ühtlustamiseta, nagu rõhutas Euroopa Parlament oma 15. veebruari 2005. aasta resolutsioonis;[1]

I. arvestades, et komisjoni esitatud hindamine puudutab antud staadiumis vaid 24 liikmesriiki, mistõttu seda tuleks võimalikult kiiresti täiendada andmetega, mis puudutavad Itaaliat kui viimast liikmesriiki, kes raamotsuse 2002/584/JAI oma õigusesse üle kandis;

J. arvestades, et ülekandmise käigus liikmesriikides tekkinud probleemid on suuresti sarnase iseloomuga, nagu näitas 17. ja 18. oktoobri 2005. aasta parlamentaarse kohtumisel toimunud arutelu, ja et tulevikus on vajalik tugevdatud teabevahetus ja suurendatud koostöö liikmesriikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi vahel, et tagada raamotsuse 2002/584/JAI ja muude arutlusel olevate raamotsuste õnnestunud

[1] Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2005)0030.

ülekandmine;

K. avaldades kahetsust, et Euroopa Parlamendi roll Euroopa vahistamismääruse vastuvõtmisel ning Euroopa Ülemkohtu järelevalve selle rakendamise üle on piiratud, kuna nimetatud meede kuulub ELi asutamislepingu artiklite 31 ja 34 alusel kolmandasse sambasse;

L. arvestades, et Euroopa Liidu põhiseaduse leping sisaldab õigus- ja politseikoostöö valdkonnas mitmeid uuenduslikke ideid; arvestades, et nendest ideedest on "sammaste" kaotamine ning menetluse viimine ühenduse tasandile selline, mis tugevdaks Euroopa Liidu võimet tegutseda ja võetud otsuste demokraatlikkust ja läbipaistvust; rõhutades, et see lepingu osa ei põhjustanud hiljutiste ratifitseerimiskampaaniate käigus arutelu ega vastuseisu;

M. arvestades, et jõusolevaid leppeid tuleks kogu ulatuses rakendada ja sellest tulenevalt tuleb rakendada ELi asutamislepingu artiklis 42 ette nähtud üleminekumeetmeid,

1. edastab nõukogule järgmised soovitused:

Ülekandmine ja praktiline rakendamine

a) võtta võimalikult ruttu vastu ettepanek raamotsuse vastuvõtmiseks, mis puudutab teatavaid Euroopa Liidu kriminaalmenetluse raames heaks kiidetud protseduurireegleid, võttes arvesse Euroopa Parlamendi 12. aprilli 2005. aasta seisukohas[1] esitatud muudatusettepanekuid; see meede on hädavajalik Euroopa Liidu kodanikele ühesuguse õigusliku kaitse tagamiseks ja tänu selles sisalduvatele tagatistele lihtsustab see ühe liikmesriigi kodaniku üleandmist teisele liikmesriigile;

b) tagada, et liikmesriigid raamotsuse 2002/584/JAI ülevõtmisel ei taaskehtestaks teo mõlemapoolse süüteoks tunnistamise süstemaatilist kontrolli nende kodanike suhtes, sest see kahjustab Euroopa vahistamismääruse tõhusust ja nõrgendab liikmesriikidevahelist vastastikuse usalduse põhimõtet;

c) tagada, et poliitiline võim ei saaks Euroopa vahistamismääruse rakendamismenetlusse sekkuda, mis võiks põhjustada probleeme väljaandmismenetluse osas; meenutab, et nüüdsest ei või keskvõim väljuda kahtlusaluste või süüdimõistetud isikute üleandmise lihtsustaja rollist;

d) tagada, et mõnedes liikmesriikides raamlepingu 2002/584/JAI *ratione temporis* rakendamisega jätkuvalt seonduvad probleemid leiaksid lahenduse ja et need ei kahjustaks selle rakendamist liikmesriikides, kus raamotsust siiani korrektselt kohaldatakse;

Hindamine

[1] Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2005)0091.

e) näha koostöös parlamendiga mõlema eelarvelise asutuse pädevuse raames komisjonile kui lepingute täitmise tagajale ette vajalikud vahendid ülekandmise kvaliteedi süvendatud kontrollimiseks;

f) viia komisjoni toetusel ja koordineeritud viisil läbi erinevate liikmesriikide õiguspraktikute poolt kohatud raskuste objektiivne, erapooletu ja süvendatud hindamine ning rikastada seda kvalitatiivse hindamisega, mis toimuks Euroopa vahistamismääruste jaotamise põhjal seaduserikkumiste järgi;

g) vältida antud teemal, mille näol on tegu kolmanda samba meetmega, mitme paralleelse uuringu läbiviimist, kuigi nõukogul võib olla kiusatus omaenda uurimistööd läbi viia;

h) tagada Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide regulaarne teavitamine ja nendega konsulteerimine Euroopa vahistamismääruse rakendamisel tehtud edusammude osas ja kaasata Euroopa Parlament ja liikmesriikide parlamendid hindamismenetlusse Euroopa põhiseaduse lepingu artikli III-260 tähenduses;

Põhiõigused

i) tagada, et Euroopa vahistamismääruse ebaühtlane rakendamine (raamotsuse 2002/584/JAI põhiõiguseid puudutavate põhjenduste 12 ja 13 põhjendamatu ülekandmine mitme liikmesriigi poolt) ei põhjustaks diskrimineerimist: kas täideviiva riigi kohtunik peab kontrollima Euroopa vahistamismääruse vastavust põhiõigustele või mitte, samas kui nimetatud teksti iseloom põhineb vastastikuse tunnustamise põhimõttel;

j) pöörata Euroopa vahistamismääruse rakendamisel erilist tähelepanu inimõiguste ja isiklike vabaduste austamise küsimusele, selle ülesande täitmisel tuleks paluda tulevase põhiõiguste agentuuri abi;

Tõhusus ja demokraatia

k) käivitada võimalikult kiiresti ELi asutamislepingu artiklis 42 ette nähtud üleminekumeetmed, et muuta Euroopa õigusruumi valdkonnas võetud meetmed tõhusamaks ja täiesti demokraatlikuks;

l) valmistada ette raamotsuse 2002/584/JAI läbivaatamine, et laiendada nimekirja, kuhu on kantud 32 süütegu, mille puhul teo mõlemapoolseks süüteoks tunnistamist ei kontrollita;

m) uurida ühe liikmesriigi kodanike olukorda, kes antakse ühe liikmesriigi poolt kolmandale riigile välja; seda olukorda raamotsus 2002/584/JAI praegu ei käsitle; et liikmesriigid tavaliselt keelduvad oma kodanikke väljaandmisest, võib siin esineda Euroopa kodanike vahelise diskrimineerimise allikas; on seisukohal, et komisjon peaks parlamendile ja nõukogule sellel teemal ettepaneku tegema;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule ja teavitamise eesmärgil komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

EXPOSE DES MOTIFS

En présentant, au nom de la commission des libertés civiles, de la justice et des affaires intérieures, cette recommandation sur l'évaluation du mandat d'arrźt européen, votre rapporteur se fonde sur les résultats présentés par la Commission dans son rapport fondé sur l'article 34 de la décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 relative au mandat d'arrźt européen et aux procédures. Je ne reviendrai pas ici sur les commentaires détaillés contenus dans les deux documents de travail présentés précédemment[1].

Les Rencontres parlementaires tenues ą Bruxelles les 17 et 18 octobre derniers[2], qui ont rassemblé prčs d'une centaine de membres des parlements de l'Union et les membres de notre commission, ont permis, lors d'une séance spécialement consacrée au mandat d'arrźt européen, de faire le point sur les modalités de sa mise en oeuvre dans les différents Etats membres. Les débats ont montré ą la fois les progrčs réalisés par rapport au systčme classique d'extradition, mais aussi que de nombreuses difficultés subsistaient, soit en raison de choix de transposition contestables, sanctionnés parfois lors de contrōles de constitutionnalité des lois de transposition nationales, soit dans l'application pratique.

Sur la base des données actuellement disponibles, comme d'informations complémentaires reēues des Etats membres, d'organisations professionnelles et d'ONG, et tenant compte des débats des Rencontres parlementaires, votre rapporteur soumet donc ą l'approbation de la commission LIBE et du Parlement les recommandations détaillées ci-joint,

Votre rapporteur attend avec intérźt les évaluations actualisées que la Commission doit encore fournir pour l'Italie, puis pour l'ensemble des Etats membres en 2006, en souhaitant qu'elles comportent des données qualitatives plus détaillées qu'au stade actuel.

[1] PE 362.745 ja PE 362.744.
[2] http://www.europarl.eu.int/comparl/libe/elsj/events/hearings/20051017/default_en.htm

1.9.2005

SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE (B6-0455/2005)

vastavalt kodukorra artikli 114 lõikele 1

Esitaja(d): Adeline Hazan

fraktsiooni PSE nimel

Euroopa vahistamismääruse hinnangu kohta

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse 13. juuni 2002. aasta raamotsust Euroopa vahistamismääruse kohta ja liikmesriikidevahelist üleandmiskorda;

– võttes arvesse komisjoni aruannet (KOM(2005/63)), mis põhineb nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta artiklil 34;

– võttes arvesse Poola ja Saksamaa põhiseaduskohtute hiljutisi otsuseid;

– võttes arvesse kodukorra artikli 114 lõiget 1,

1. edastab nõukogule järgmised soovitused:

   a) tagada, et liikmesriigid raamotsuse ülevõtmisel ei taaskehtestaks teo mõlemapoolse süüteoks tunnistamise süstemaatilist kontrolli nende kodanike suhtes, sest see kahjustab Euroopa vahistamismääruse tõhusust ja nõrgendab liikmesriikidevahelist vastastikuse usalduse põhimõtet;

   b) osutada tähelepanu asjaolule, et Euroopa vahistamismääruse ebaühtlane rakendamine (kui kõik riigid ei võta üle põhiõigusi käsitlevaid põhjendusi 12 ja 13) võib põhjustada diskrimineerimist: kas täideviiva riigi kohtunik peab kontrollima Euroopa vahistamismääruse vastavust põhiõigustele või mitte, samas kui nimetatud teksti iseloom põhineb vastastikuse tunnustamise põhimõttel;

   c) tegeleda Euroopa vahistamismääruse menetluse poliitilise mõjuvõimu teatud sekkumise püsivusega, mis on tekitanud probleeme väljaandmismenetluses, samas kui keskasutus nimetatud juhul ei tohi minna kaugemale oma abistavast rollist kahtlusaluste või kohtulikult karistatud isikute üleandmisel;

   d) arvestada asjaoluga, et mõnedes liikmesriikides on raamlepingu *ratione temporis* rakendamisega jätkuvalt probleeme ning et see võib tekitada probleeme selle rakendamisel teistes liikmeriikides, kus raamotsust korrektselt kohaldatakse;

   e) tagada, et Euroopa vahistamismääruse rakendamise edusammude teemal

konsulteeritakse regulaarselt Euroopa Parlamendiga;

f) tagada, et viiakse läbi juristide poolt nende töös ette tulnud raskuste ulatuslikum, objektiivsem ja erapooletum hinnang;

g) uurida võimalust raamotsus tulevikus läbi vaadata, et laiendada nimekirja, kuhu on kantud 32 süütegu, mille puhul teo mõlemapoolse süüteoks tunnistamist ei kontrollita;

h) tagada, et Euroopa vahistamismääruse rakendamisel pööratakse erilist tähelepanu inimõiguste ja isiklike vabaduste austamise küsimusele;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule ja teavitamise eesmärgil komisjonile ning liikmesriikide valitsustele.